

# BÍBLIUMMÆLIÐ

V. Hitt føroyska málið.

I bíbliuummæli mínum havi eg skrivað, at V. D. hevði nógv góð føroysk orð og orðafelli, og kann eg nevna ikki fá dømi, um so skuldi verið kraft. Tað verður neyvan fyrri neyðum, og lítið er plássíð. Eitt dømi skal tó verða nevnt, tí at tað gleddi meg. Í Matt. 10,28 lesa vit vanliga: »men ikki kunna sláa sálina í hæl, V. D. hefur: »men fáa ikki dripið sálina«. Tað er frálíkt, men sjáldsamt, at V. D. ikki hevur brúkt hetta góða orðafelli allar staðir, har tað átti at verið brúkt. Men tá ið nevast skal eitt sindur av øllum atfíningum, komi eg í dýpurhuga. Eg minnst søguna um Eiðisprestín, sum var biðin at nevna dømi upp á tað, sum hann hevði skrivað, og ikki fekk funnið niður á nakað víst. Tí har er so mikið at finast at, breddu upp og breddu niður, at tú veist ikki, hvar tú skalt fara undir, og hvar tú skalt enda, og ikki er møgulegt at skriva eina bók. Stutt má verða gjørt av. Eg velji nokur fá dømi úr rígvuni, sum best ber til her.

Málið eigur at vera lættari enn hjá J. D. Tað er sjálvsagt, at tann, sum skrivar aðra ferð átti at fingið textina lættari og betur at fata enn oddamaðurin, og tá ið ein umseting hevur verið brúkt mansævi, vita vit nakað meira um, hvørji orð ið standast, meðan frá liður, og hvørji ikki. Helst skulu tey slítast hundrad ár, áðrenn vit duga at siga tað.

Men nú fer tað at vísa seg, at ofta er textin vorðin lættari hjá V. D., av tí at hon ikki er beint umsett, ella av tí, at málið er skeiðt. Tú fært hylling á hesum fyrstu ferð tó tekur bókin í hond og sær yvirskriftirnar á brøvum: pros Romaioys verður Rómbrævið, ikki Rómverjabrævið, pros Korinthoys verður Korinþrævið, ikki Korintmannabrævið, og ikki er tað av tí, at V. D. ikki dæmar hesi orð, tí sjálvar skrivar hann Samverji (kanska úr Íslenskum) og ikki Samáriubúgv. Nakað skil jú verða broytt.

Ecce homo! kallar hann: »Hyggið maðurin«, men hyggja kann ikki á føroyskum hava hvørfall eftir, og ikki lítið er av sovørðnum (Jóhs., 19,5 J. Dahl breyt ikki orðalæruna, og so var orðalagið sjálvandi tyngri: »Sí! Har er maðurin!«

Ella texturin verður lættari á tann hátt, at V. D. loypir um orð, — umráðandi orð. Enntá í einum so umráðandi orði sum Fil. 2,6 sleppir hann sær undan at umseta orðið: morphæ og skrivar bara: »Tá ið Hann var vorðin sum Guð«. Men Vorðin er ikki gott í staðin fyrri, av tí at tað verður brúkt soleiðis í dagligum máli, at eingin kann gita, at tað her skal merkja: skapilsí, morphæ. J. D. hevði tað beinari: »Hann, sum tá ið hann var í Guðs mynde«.

Ella: Matt. 4,13 skrivar Dahl beint: »Og hann flutti úr Nazaret«. V. D. broytir tað til: »Og Hann fór úr N.«

Hetta er ikki tað sama sum katalipon, sum merkir, at hann fór með alla. Skrivar tú bara fór, kanst tú hugsa, at hann kom aftur næsta dag.

Við hvørt broyrtir V. D., so at eingin skilir nakað meira, — og ætlanin skuldi tó vera, at tað skuldi skilt betur. Gal. 3,27 skrivar J. D. hitt málmfulla: »Tí at tit, so mong, sum eru doypt til Kristis, tit hava íklæðst Kriste«. Nú skal tað vera dagligt mál, og so skrivar V. D.: »Tí tit, so mong sum doypt eru til Kristus, hava latið tykkum í Kristuse«. Eingin fatar hetta úttan at taka Dahl og siggja, hvussu hann skrivar. Eg veit, hvat tað er: at lata meg í, ella at lata meg í tryggu og kot, men ikki, hvat tað er at lata meg í Krist. Skal eg fata tað, má V. D. leggja afturat: »Sum í eini klæði« og brúka nógv orð í staðin fyrri eitt.

Ella Kol. 2,2: »Tey verða sambundin í kærleika og vinna fram til allan ríkdómín í teirri fullvissu skynsemi, til kunnugleika um loyndardóm Guðs, tað er Kriste«. Hetta er tungt, og væl má hugsast um tað, men soleiðis eru tankarnir hjá Paulus. So skal V. D. seta hetta um í hitt dagliga málið, sum hann hoyrði mammurnar tosa við børn síni, og so skrivar hann: »tey verða knýtt saman í kærleika og náa fram til allan ríkdóm hinnar fullu vitsvissu til kunnskap um loyndarmál Guðs, sum er Kristus«. Hvat skilt betur. Lættari er tað ikki, og ikki heldur ljóðar tað væl. Og tað kann ikki heldur vera fyrri væljóðið, at V. D. skrivar í sama kapitli: »... sum er hövd alls valds og harradómis. Eina ferð var tað eingin, sum nýtti hvørsfall. Tað var spell. Men nú sýnast summir at fara í hina veitina og brúka tað so nógv, at eingin skilir tað meira.

Hetta var nú altoy ikki dagligt mál. Men hvussu eru so hesi dagligu orðini, sum mamman tosar við børn síni.

Eitt dømi: í Luk. 17,7 skrivar J. D. beint: »ein húskall, sum plögir ella røktar seyð«, og ein og hvør føroyingur skilir tað. Men V. D. broytir tað til: »ein tenára, sum plögir ella situr hjá kúrtúrme«. Hetta dømi er ógvuliga eyðkent. »Kúrtúrme« verður brúkt í Føroyum og kanska mest til at háða fólk við, men tað er ikki føroyskt — tað er avskepla latin. Og so er tað skeiðt, tí orðið merkir at røkta seyð, og tað var sjálvandi tað, hann gjörði í Gýðingalandi. Og so er hitt bleika orð tenari sett í staðin fyrri hitt góða orðið húskallur. Beinari hevði orðið trælur verið, men teir kenna vit ikki meira, og brúka vit ikki tað orðið, er húskallur hitt besta. Men V. D. hevur lyndi til altið at skriva: tenara, antin har so stendur eitt orð ella annað, í ápostlasöguni 16 skrivar hann eisini tenarar um vaktarmennirnar hjá Lýsias.

Hebr. 12,8 skrivar V. D.: óektabörn. Tað er ikki føroyskt, og við hjákonu ella trælkvinnu, ein frillusonur. J. Dahl hevur beint: trælbornin.

S o hevur V. D. lyndi til at seta orð saman: trúarrættvísi, rættvísiávøxtur. Tað fellur lætt, og tað krevst ikki hegni til at smíða sovørðin orð. Men veitst tú ikki frammanundan, hvat tey merkja, fatar tú einki.

Og so finnur tú hópin av fremmandum orðum, dontskum (fortaptur), týskum (pakt, vaska), íslenskum (peningagjarnur, gjarnur eftir nøkrum). Ella hann setur meira forn orð í staðin fyrri nýggj og skilleg orð hjá Jákup Dahl (frumborni í Róm. 3,29 í staðin fyrri Dahls fyrstfóddi).

So smíðar hann nýggj orð, men ikki altið eru tey brúkanði, t. d. orðið: arvalæra í Kol. 2,8, sum yvir høvur

er illa umsett. Fyri hundrad árum síðani kundi kanska hetta orð verið nýtt. Í dag kann eingin hoyra hetta orð uttan at hugsa um ta vísindagrein, sum roynir at kanna, hvussu vit arva evni og eyðkenni frá ætt okkara.

Yvir høvur kann eingin siggja, hvørjar frumreglur V. D. hevur haft, um tað ikki er so, at einasta frumreglan var tann, at nakað hjá J. D. átti at verða broytt, — og so sjálvandi, at »hvørt vet av kirkjuligum dámi skuldi burtur«, sum hann sjálvar sigur.

Í so máta skal eg næstu ferð bara lýsa orðini: samkomu og kirkjufólk.

Gudmund Braun.

## Jógvan Joensen bóndi, Viðareði 75 ár

Seinasta mikudag, 6. august, kundi ein væl kendur Viðingur halda sín 75 ára føðingardag.

Jógvan er víða kendur, og mongu vinir og kenningar hansara eru allir samdir um, at hann av sonnum hevur verið ein heiðursmaður, ið hevur verið húska sínum, heimbygd síni og føðilandi sínum ein trúgvur og góður tænarari.

Tað er ikki sum skrivari, reypari á røðarapallum ella oddamaður í innantómum skráðgongum, at hann hevur lagt stór avreksverk eftir sær. Nei, tað er hansara handa verk, ið vil bera prógv um ein dugnamann, ein skilamann, so leingi sum hesir klettur standa.

Mong hava hansara virkisökir verið, men tað ókið, ið hann hevur lagt sítt stórsta arbeiði og hevur víst síni í landbúnaðinum, har hann hevur gjørt slík avreksverk, at ílt verður at finna hansara líka. Størstu, slætastu og vakrastu graslendi á Viðareði í dag eru hansara verk. Har ein áður sá lítið annað enn grót og urðar, sær ein í dag stórar víddir av slöttum bó, har ikki steinpirran er í, burtursæð

frá teimum mongu, fleiri mannsögur garðslöðunum, ið vísa á eitt stórsligi arbeiðsdirvi og arbeiðsemi. Sum búnaðarmaður hevur hann verið av teimum allra bestu og fremstu — ein sannur hendingur.

Miklan mótgang hevur hann havt í ævi síni, men einki hevur kunnað boygt hin reysta ryggin á hesum reystmannsliga kappanum. Fyri rettuliga nógvum árum síðani misti hann konuna og fyrri nú mongum árum síðani misti hann ein son. Ein sonurin á lívi í dag. Hann hevur nú festi, og sum búnaðarmaður gevur hann faðirinum einki eftir.

Jógvan hevur verið brekaður maður seinnu árin, men hann hevur tó ikki lagt frá sær. Framvegis ger hann avreksverk, ið enn sum áður eru valaverk.

Á 75 ára føðingardeginum senda vit honum øll tey bestu ynski um nógvur, góðar, hugnaligar og arbeiðsrikar arbeiðsløtur, nú tað fer at kvølda á lívsleiðini.

Hjartaliga til lukku.

Kenningur.

## VEVSKEIÐ

Ætlanin er frá 1. oktober at halda eitt 3 mánaða skeið bæði heil dags- og kvøldskeið.

Lærugreinirnar eru:

Øll tilvirkan av føroyskum klæðum.

Vanlig veving.

Málíni: føroyskt og enskt.

Tær ið ætla sær mega siga frá áðrenn 1. september og eisini lata okkum vita um tær sjálvar kunnu skaffa vev.

Nærri frágreiðing við at venda sær til

Bergljót av Skarði, Johanne Jensen, tlf. 441 og Valborg Joensen, Miðvág.

## TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Kriggstrygging .. telf. 372  
Føroya Brunatrygging .. telf. 372

Føroya Sjóvátrygging ... telf. 372  
Føroya Vanlukkatrygging telf. 221

Vit tryggja:

Báatar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs bilar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging -